

STRATEGIPLÆG

DE KULTURUDØVENDE FORENINGER
ANBEFALINGER TIL KØBENHAVNS KOMMUNE

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

2009

KØBENHAVNS KOMMUNE
Folkeoplysningsudvalget

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	3	Spørgeskemaundersøgelse	17
		Udfordringer	17
Definitioner og afgrænsninger	4	Kendskabet og tilfredsheden med Folkeoplysningsudvalget og dets arbejde	19
Konklusioner og anbefalinger	5	Ideer og forslag	20
Samlede anbefalinger	5		
1. De kulturudøvende foreningers organisering	7	Baggrund	21
2. De kulturudøvende foreningers behov for flere og egnede lokaler	8	Folkeoplysning og Folkeoplysningsloven	21
3. Folkeoplysningsudvalgets organisering og kommunens informationsstrategi	9	Kompetencer under Folkeoplysningsloven	21
4. De kulturudøvende foreningers tilskudsmuligheder	12	Midler under Folkeoplysningsloven	22
5. Rådgivning, kompetenceløft og vidensdeling i sociale netværk	13	Øvrige støttemuligheder	22
		Støtte til kultur og fritid i tal	22
		Rådgivning, hjælp og kurser	23
Mål og strategi for kulturområdet	15	Sammensætning af projektgruppe og den demokratiske proces	24
Mål	15	Workshopforløb	25
Strategi	16	Procesevaluering fra konsulent	26
		Procesevaluering fra projektgruppe	27

DENNE RAPPORT ER UDARBEJDET AF:

Wischmann Innovation og konsulent Niller Wischmann for Folkeoplysningsudvalget i København.

WISCHMANN
INNOVATION

Design & Layout: IC-design

KONTAKTINFO TIL PROJEKTGRUPPE:

Peter Mark Lundberg

Foreningen Copenhagen Music

Mail: formand@copenhagenmusic.dk

Mia Rosenkilde

foreningen Ørkenfortet

Mail: oerkenfortet@afuk.dk

YDERLIGERE INFORMATION:

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Fritid & Idræt

Folkeoplysningsafdelingen

Nyrupsgade 1, 3. sal

1602 København V

Tlf: 33663366

Mail: fi@kff.kk.dk

Tak til Christina Molbech for venligst udlån af billeder af rollespillere, til foreningen Copenhagen Music for udlån af musikbilleder, til Ørkenfortet samt til Kulturhavn, fotograf Jakob Boserup.

Tak til oplægsholdere på workshops, hhv. Anders Sejerø, Bente Schindel og Jens Kjær Christensen.

INDLEDNING

Diskussioner om Folkeoplysningsudvalgets fremtid og dets sammensætning efter kommunalvalget i efteråret 2009 foregår p.t. over det meste af landet – således også i København.

København Kommunes Folkeoplysningsudvalg har ønsket at få et samlet billede af vilkårene for foreningerne under folkeoplysningsområdet for at kunne drøfte og opstille konkrete, fremadrettede forslag. Foreningslivet i Københavns Kommune er stort og mangfoldigt, hvorfor Folkeoplysningsudvalget har fundet det hensigtsmæssigt at igangsætte et områdeopdelt strategiprojektarbejde for hhv. aftenskoler, idrætsforeninger, spejderforeninger og kulturforeningslivet.

Denne rapport er de kulturudøvende foreningers strategioplæg, som viderebringes til Folkeoplysningsudvalgets medlemmer, med henblik på at sikre en kvalificeret debat og et beslutningsgrundlag omkring fremtid og initiativer på området.

Kommisorium for projektet:

Formål: At få input fra en bred kreds af foreningsaktive på kulturområdet i forhold til følgende:

- At tilvejebringe en skriftlig opsamling på, hvordan foreningerne på området mener, at de støttes og udvikles bedst.
- At udarbejde mål og strategi for kulturområdet i Københavns Kommune.

- At komme med konkrete forslag til Folkeoplysningsudvalgets rolle overfor foreningerne på området fremover.
- At komme med konkrete forslag til støtteordninger, der kan understøtte kulturområdets aktiviteter og udvikling.

Rapporten er udarbejdet af konsulent Niller Wischmann, Wischmann Innovation, i samarbejde med en styregruppe bestående af:

- Peter Mark Lundberg, Copenhagen Music
medlem af Folkeoplysningsudvalget
- Mia Rosenkilde, Ørkenfortet
suppleant til Folkeoplysningsudvalget.

For at opfylde kommissoriets formål er der afholdt 3 workshops med deltagelse af et bredt udsnit af foreningsrepræsentanter fra kulturområdet. Der blev sammensat en projektgruppe bestående af 15 repræsentanter fra området, som var de gennemgående deltagere i processen. Yderligere personer med relevant viden og synspunkter blev inddraget efter behov. Desuden blev der udsendt et elektronisk spørgeskema til samtlige foreninger og resultaterne fra denne er blevet inddraget i workshoparbejdet.

Workshops og spørgeskemaundersøgelse danner grundlag for rapporten, som efterfølgende er blevet debatteret og clearet med styregruppe og projektgruppe, så alle anbefalinger i denne rapport fremstår på vegne af det samlede kulturudøvende foreningsliv.

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

DEFINITIONER OG AFGRÆNSNINGER

Det kulturelle område under Folkeoplysningsudvalget er særdeles mangfoldigt og har mange udtryksformer. Der er ca. 600 foreninger hvoraf ca. 150 kan siges at høre under kulturområdet. Fælles for disse er dybtfølt engagement og en kreativ udfoldelse, som spænder fra "middelalderkrig" til den fineste fingersnilde, balancekunst eller lydhørhed. Samlet set udgør de kulturudøvende foreninger en enestående diversitet, der skaber interessefællesskaber, samfundsengagement og berigende oplevelser for københavnere.

Det skal imidlertid ikke overses at netop mangfoldigheden er en udfordring i forhold til gruppering af foreninger indenfor kulturområdet. Dette kommer til udtryk både i egen selvforståelse, eksempelvis når foreninger selv placerer sig i en bestemt gruppering, eller når området omtales i forvaltningen.

I denne rapport betegner vi kulturområdet under Folkeoplysningsudvalget som "kulturudøvende foreninger" som indeholder følgende kategorisering:

- **Dans**
- **Musik**
- **Teater**
- **Performance, herunder cirkus og rollespil**
- **Billedkunst**

Det er projektgruppens opfattelse, at man bør kategorisere foreninger på baggrund af deres udøvende aktivitet (deraf betegnelsen "kulturudøvende foreninger"), da dette også er i tråd med Folkeoplysningslovens formål, nemlig at støtte samfundsengagerende foreningsaktiviteter som stimulerer den enkeltes krop og sjæl. Det betyder blandt andet, at projektgruppen ikke finder det hensigtsmæssigt at betegne de såkaldte "politiske foreninger" og "etniske foreninger" som særskilte grupperinger på linje med kategoriseringen dans, musik osv., omend nogle af disse foreninger selv benævner sig som sådan i denne rapports spørgeskemaundersøgelse.

Ovenstående bør derfor opfattes som et indledende fremadrettet forslag til kategorisering. Sammenholdt med rapportens anbefalinger iøvrigt, finder projektgruppen det grundlæggende vigtigt for det videre arbejde, at de "kulturudøvende foreninger" definerer denne ramme for foreningernes tilhørsforhold.

Bemærkning til rapportens undersøgelsesafsnit

Til rapportens afsnit "Spørgeskemaundersøgelse" skal det bemærkes, at alle citater fremstår i uredigeret form.

KUNSTEN VIL, PROGNOSTICERER JEG, I NÆSTE ÅRHUNDREDE KOMME TIL AT SPILLE SAMME ROLLE I SAMFUNDET, SOM VIDENSKABEN HAR GJORT I DETTE ÅRHUNDREDE.

TOR NØRRETRANDERS

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Rapporten er en beskrivelse af de kulturudøvende foreningers vilkår i København. Den behandler 5 hovedproblematikker:

1. De kulturudøvende foreningers organisering
2. De kulturudøvende foreningers behov for flere og egnede lokaler
3. Folkeoplysningsudvalgets organisering og kommunens informationsstrategi
4. De kulturudøvende foreningers tilskudsmuligheder
5. Rådgivning, kompetenceløft og vidensdeling i sociale netværk

Desuden beskriver rapporten dilemmaer og problemstillinger, som knytter sig til ovenstående områder.

De kulturudøvende foreninger mener generelt, at foreningslivet i København er presset og bør have bedre vilkår både mht. lokaler, tilskud og organisering.

Derudover er nogle af de vigtigste udfordringer for foreningerne det administrative arbejde, medlemsrekruttering og -aktivering og ekstern og intern kommunikation. Der er et udbredt ønske om kurser og/eller uddannelser indenfor disse områder. Desuden er det vigtigt at løse udfordringen med foreningernes manglende kendskab til de tilbud, der allerede findes.

Spørgeskemaundersøgelsen afslørede et behov for oplysning – både om Folkeoplysningsudvalget og dets arbejde – og om kommunens tilbud om at give støtte, råd og vejledning. Dialogen med kommunale instanser opfattes af mange som omstændelig og bureaukratisk.

Ved de afholdte workshops drøftede man problematikker omkring lokalefordeling, administration af tilskud, organisering af kulturtiltag, der ikke er organiseret som foreninger, en evt. oprettelse af et kulturelt samråd, sikring af optimal dialog mellem områdets parter og den strukturelle organisering af området.

De behov og forslag som fremkom i spørgeskemaundersøgelsen og ved de afholdte workshops, udmønter sig i nedestående samlede anbefalinger, der vil kunne styrke de kulturudøvende foreningers aktiviteter og udvikling.

SAMLEDE ANBEFALINGER

1. De kulturudøvende foreningers organisering:

- at de kulturudøvende foreninger danner en samlet organisatorisk paraplyorganisation, f.eks. i form af et kulturelt samråd.
- at kulturelt samråd vælger repræsentanter til Folkeoplysningsudvalget.
- at kommunen støtter etablering og drift af en fysisk lokalitet hvor samrådet eller paraplyorganisationen kan have til huse.

2. De kulturudøvende foreningers behov for flere og egnede lokaler:

- at der etableres fælles offentlige foreningshus(e) i de Københavnske bydele, der er indrettet specielt til de kulturudøvende foreningers aktiviteter.
- at der etableres egnede depotfaciliteter i form af lager- rum, containere eller lign. til teater, musik, rollespil, cirkus – enheder som kan bruges til kulturproduktion og undervisning. Det skal tilstræbes at depotlokaler og

lign. placeres umiddelbart i nærheden af aktivitetslokaler.

- at eksisterende rum udnyttes bedre ved at lade flere foreninger deles om rummene og på den måde effektivisere driften.
- at kommunen eller et fremtidigt kulturelt samråd kan udstede en slags "foreningsbevis" så foreningsmedlemmer let vil kunne identificere sig, og dermed få adgang til lokaler i kultur- og medborgerhuse.
- at der nedsættes et udvalg der kan afdække, hvor der er egnede lokaler og hvilke private interessenter, der kunne være interesserede i at indgå i partnerskaber med kommunen.

3. Folkeoplysningsudvalgets organisering og kommunens informationsstrategi:

- at de kulturudøvende foreninger organiserer sig stærkere med mangfoldigheden som en styrke.
- at Folkeoplysningsudvalget i København fortsat består efter kommunalvalget og sammensættes efter nuværende repræsentationsprincip.
- at formandsposten i Folkeoplysningsudvalget fremover bliver varetaget af en foreningsrepræsentant i udvalget.
- at der etableres en Foreningsportal.
- at der indføres procedurer som sikrer jævnlig informerende og koordinerende møder mellem Folkeoplysningsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget.
- at foreningsrepræsentanter fra hele området konsulteres i forbindelse med udformning af ansøgningskemaer, vejledninger og retningslinjer.

4. De kulturudøvende foreningers tilskudsmuligheder:

- at der også kan gives støtte til enkeltstående aktiviteter, eks. en forestilling, f.eks. ved at koordinere Kultur- og Fritidsudvalgets puljer med Folkeoplysningsudvalgets midler.
- at aldersgrænsen på 25 år i tilskudsreglerne ændres til 30 år som særskilt ordning for de kulturudøvende foreninger.
- at den forholdsmæssige nedsættelse i driftstilskuddet, når 10 % af foreningernes aktive medlemmer er mellem 25 og 59 år, bortfalder til fordel for et princip om, at tilskuddet følger børn & unge.
- at ansøgningsproceduren målrettes de kulturudøvende foreningers mangfoldighed og strukturelle virkelighed.

5. Rådgivning, kompetenceløft og vidensdeling i sociale netværk:

- at Folkeoplysningsudvalget tager initiativ til, som minimum, halvårslige informations- og dialogmøder mellem kulturforeningerne, forvaltningen og Folkeoplysningsudvalgets repræsentanter.
- at rådgivningsindsatsen overfor nye såvel som etablerede foreninger udvides, og at den også varetages af en kommende politisk uafhængig organisation.
- at der arbejdes målrettet for at løfte kompetenceniveauet blandt de kulturudøvende foreninger. Dette skal ske i form af uddannelses tilbud målrettet alle foreningernes organisatoriske niveauer.
- at der etableres fast aftale med forvaltningen om rollefordelingen omkring rådgivningsopgaverne, så begge parter kan understøtte hinandens arbejde og funktioner, til gavn for foreningerne.

FOTO: COPENHAGEN MUSIC

DEN VILDESTE FANTASI ER AT
TRO, AT TING IKKE KAN VÆRE
ANDERLEDES END DE ER.

PIET HEIN

1. DE KULTURUDØVENDE FORENINGERS ORGANISERING

Styrkelse af de kulturudøvende foreninger i København gennem en samlet organisering

Ved de afviklede workshops stod det meget hurtigt klart, at en væsentlig hæmsko for de kulturudøvende foreningers udvikling, er den manglende fælles organisering. Der findes i dag intet samlet sted for drøftelse af politiske visioner, målsætninger og projekter. To af årsagerne hertil er:

1. At de kulturudøvende foreninger er meget forskelligt opbygget organisatorisk og samtidig dækker over meget forskelligartede aktiviteter. Det medfører, at foreningerne ikke altid umiddelbart kan se deres fælles udfordringer og fælles interesse og løse disse sammen. De kulturudøvende foreninger kan i deres mangfoldighed eksempelvis være opbygget som:
  - a. traditionelle demokratisk opbyggede foreninger.
  - b. meget projektorienterede foreninger, hvor mange beslutninger ofte fordeles på ganske få hænder.
  - c. foreninger, hvor den indholdsmæssige og driftsmæssige del er lagt ud decentralt til udvalg o.lign.

Fælles for foreningerne er, at de næsten alle har valgt at organisere sig som foreninger for at kunne opnå tilskud via Folkeoplysningsudvalget og fra andre nationale, regionale og private fonde.

2. At der for indeværende ikke findes et samlet organ, der varetager de kulturudøvende foreningers interesser. Denne undersøgelses resultater peger på, at det er en meget stor mangel. Dertil kommer, at der pt. ikke findes nogen landsorganisation som

dækker alle kulturelle genrer og foreninger. Disse to forhold svækker det kulturudøvende foreningslivs udvikling, koordinering og positionering i København.

Foreningernes fokus er primært rettet mod lysten til at udfolde og afvikle de kulturelle aktiviteter frem for at bruge tid på organisering. Desuden hersker der relativ stor uvidenhed om hinandens respektive områder; f.eks. ved musiklivet kun lidt om hvad teater- og rollespilsfolket laver og omvendt. En samlet organisatorisk paraplyorganisation kan være fælles talerør overfor kommunen, herunder Folkeoplysningsudvalget, og skabe debat om kulturen i kommunen. Den ville desuden kunne koordinere aktiviteter, tage initiativ til aktiviteter, der ikke eksisterer i kommunen i forvejen og rådgive og være informations- og serviceorgan for medlemmerne. Sidst, men ikke mindst, kan man sigte mod at drive fælles administration for de kulturudøvende foreninger og derigennem frigøre ressourcer, så foreningerne kan skabe endnu bedre og flere aktiviteter.

ANBEFALINGER

- at de kulturudøvende foreninger danner en samlet organisatorisk paraplyorganisation, f.eks. i form af et kulturelt samråd.
- at kulturelt samråd vælger repræsentanter til Folkeoplysningsudvalget.
- at kommunen støtter etablering og drift af en fysisk lokalitet hvor samrådet eller paraplyorganisationen kan have til huse.

2. DE KULTURUDØVENDE FORENINGERS BEHOV FOR FLERE OG EGENE LOKALER

Flere lokaler indrettet specielt til kulturudøvende foreninger og lettere adgang til lokalerne

Mange foreninger fortæller, at de har store problemer med at finde egnede lokaler og alt i alt er det et stort, overordnet problem at finde egnede faciliteter. Det gælder for samtlige kulturudøvende foreninger. Skolelokalerne, som ofte stilles til rådighed for de kulturudøvende foreninger, er sjældent ideelle. Foreningerne klager over manglende opbevaringsmuligheder og manglende fleksibilitet og miljø. At der desuden mangler et vægtigt incitament til, at skolerne skulle få lyst til at huse foreningerne, gør problemet yderligere markant.

Flere foreninger giver udtryk for vanskeligheden ved at få adgang til lokaler i kultur- og medborgerhusene. Omvendt lyder det fra en række kultur- og medborgerhuse ved stikprøve samtaler, at der reelt ikke er mange foreninger, der søger disse lokaler.

Erfaringerne fra Rusk-projektet, hvor private og offentlige midler sammen får skabt rammerne for kulturudøvere, i dette tilfælde musikfolket, kan være en model, der kan danne skole. Det kunne være med til hurtigt at afhjælpe foreningslivets behov for lokaler.

ANBEFALINGER

- at der etableres fælles offentlige foreningshus(e) i de Københavnske bydele, der er indrettet specielt til de kulturudøvende foreningers aktiviteter.
- at der etableres egnede depotfaciliteter i form af lagerrum, containere eller lign. til teater, musik, rollespil, cirkus – enheder som kan bruges til kulturproduktion og undervisning. Det skal tilstræbes, at depotlokaler og lign. placeres tæt på aktivitetslokalerne.
- at eksisterende rum udnyttes bedre ved at lade flere foreninger deles om rummene og på den måde effektivisere driften.
- at kommunen eller et fremtidigt kulturelt samråd kan udstede en slags "foreningsbevis" så foreningsmedlemmer let vil kunne identificere sig, og dermed få adgang til lokaler i kultur- og medborgerhuse.
- at der nedsættes et udvalg, der kan afdække, hvor der er egnede lokaler og hvilke private interessenter, der kunne være interesserede i at indgå i partnerskaber med kommunen.

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

3. FOLKEOPLYSNINGSUDVALGETS ORGANISERING OG KOMMUNENS INFORMATIONSTRATEGI

De kulturudøvende foreninger fremstår i høj grad mere komplekst sammensat i aktivitetsporteføljen end områderne idræt, spejder/idébestemt og aftenskole

Dette skyldes blandt andet, at udøvelsespraksis og organisering er mindre formelt "givet" og homogen, end man typisk ser det i forbindelse med eksempelvis sportsudøvelse. Dertil kommer at de kulturudøvende foreninger ofte drager udtryksmæssig fordel af at blande aldersgrupper eller at det er en direkte forudsætning for at udøve aktiviteten, eksempelvis børn og voksne i et teaterstykke. Det er med andre ord ikke fysikken og alderen, der er bestemmende for sammensætning af hold, men den mentale interesse. Komplexiteten betyder derfor, at de kulturudøvende foreninger har vanskeligere ved at indpasse aktiviteter i nuværende retningslinjer for tilskud samt at bruge hinandens erfaringer.

De kulturudøvende foreninger er naturligvis opmærksomme på dilemmaet mellem, på den ene side, det forvaltningsmæssige behov for kommunikativ ensretning i en vis udstrækning, og på den anden side, det faktum, at de kulturudøvende foreninger netop er funderet i kulturens væsen om at bryde rammer, opfinde nyt og på sin vis være grænseløs.

Det bør derfor i høj grad være et fokuspunkt for de kulturudøvende foreninger, at netop kompleksiteten ikke bliver en hæmsko for organisering og indflydelse, men i stedet i sin helhed en styrke. Fremtidig stærkere organisering af de kulturudøvende foreninger kan med fordel hvile på styrken ved at være rummelig og mangfoldig i sin udtryk-

form. Dertil kommer at kommunen bør være med til at sikre at kulturområdet kan matche de øvrige stærkt organiserede områder under Folkeoplysningsudvalget.

Folkeoplysningsudvalget

Folkeoplysningsudvalgets eksistens i Københavns Kommune efter kommunalvalget i efteråret 2009 er ikke givet. En rundringning blandt kommuner i Danmark, i forbindelse med tilblivelsen af denne rapport, viste da også at flere kommuner diskuterer, hvorvidt Folkeoplysningsudvalget skal nedlægges (som det allerede er sket i nogle kommuner) og/eller erstattes af et andet udvalg med ny sammensætning og formelle kompetencer. Foreningernes muligheder for indflydelse er dermed sat på dagsorden og det gør det ekstra vigtigt, at de kulturudøvende foreninger fortsat får indflydelse, som kan sikre områdets interesser og bevillinger. Dertil kommer at regeringen har varslet en mulig revidering af Folkeoplysningsloven, som kan ændre på foreningernes økonomi og udviklingsmuligheder.

De kulturudøvende foreninger anbefaler at Folkeoplysningsudvalget i København fortsat består efter kommunalvalget og sammensættes efter nuværende repræsentationsprincip, dog med ændring af praksis vedrørende formandsvalget, som skitseret herunder.

Formandskabet

Den gældende praksis i Københavns Kommune er, at formanden for Folkeoplysningsudvalget udpeges af Kultur- og Fritidsforvaltningen blandt udvalgets politisk valgte repræsentanter. Dette er imidlertid ikke en lovbestemt praksis

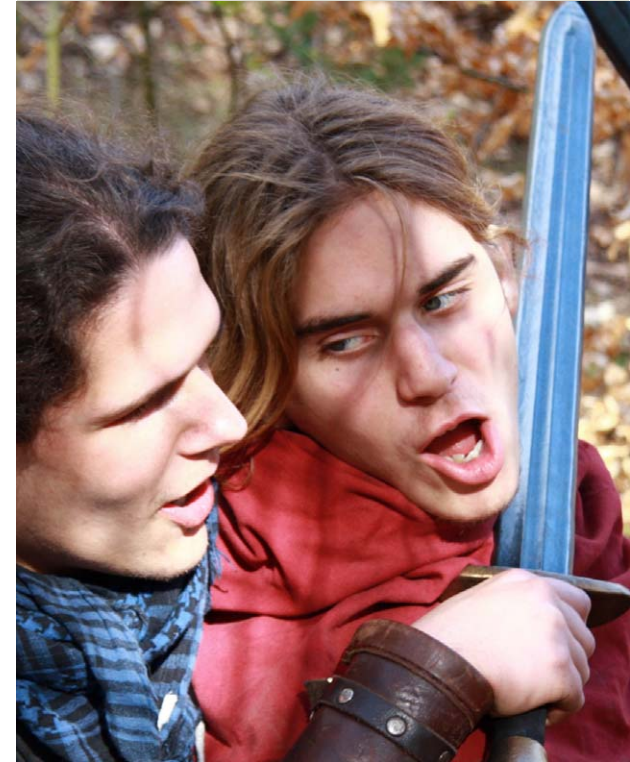

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

og er da heller ikke en praksis, der ses i hele landet. I eksempelvis Ålborg Kommune har det i mange år været praksis at vælge formandskabet blandt foreningsrepræsentanterne.

Erfaringen fra Ålborg Kommune er, at placeringen af formandskabet blandt brugerne sikrer et ejerskab blandt foreningsrepræsentanterne, ikke mindst fordi Folkeoplysningsudvalget i Ålborg Kommune har reel beslutningskompetence over udmøntning af puljer på kultur- og fritidsområdet. Dertil kommer, at det i Ålborg er almindelig praksis at invitere formanden for Folkeoplysningsudvalget, når der tages initiativer til nye større projekter, eksempelvis byggerier af nye faciliteter til kultur- og fritidslivet. Brugere sikres dermed tidlig orientering og indflydelse på den overordnede planlægning. Ålborg Kommunes chefkonsulent på Folkeoplysningsområdet Erik Kristensen pointerer: *"At denne proces tillige har den fordel, at foreningerne går ind i nye projekter med afstemte forventninger, eksempelvis om graden af finansiering, hvilket skaber et godt samarbejds-klima"*.

Information og dialog

Det er et tilbagevendende problem, at kommunens borgere oplever kontakten med kommunen som bureaukratisk. Det gælder også for foreningslivet, hvor tilbagemeldingerne viser, at der efterlyses en bedre og klarere dialog med "kommunen", til trods for informationsniveauet på eksempelvis Københavns Kommunes hjemmeside. Det bør derfor tilstræbes at skabe større overskuelighed og gennemsigtighed på alle niveauer af kommunikationen mellem kommunen og foreningerne for at lette samarbejdet.

Samarbejdet mellem kommunen og foreningerne kan desuden med fordel styrkes ved at etablere en udadvendt Foreningsportal, hvor samtlige foreninger er repræsenteret med beskrivelse og kontaktinfo, som man ser det i

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

andre kommuner. Derved øges foreningernes rekrutteringsmuligheder og kendskab til hinandens eksistens. Sidst, men ikke mindst, øges muligheden for at engagere foreninger i forbindelse med større begivenheder og arrangementer i København.

I forbindelse med udarbejdelse af ansøgningsskemaer, vejledninger og retningslinjer bør sprogbrugen være så sprogligt enkel og opdateret som muligt, således at brugerne nemmere kan anvende materialet. Tilgodeses dette kan det være med til at nedbryde den forståelsesbarriere og oplevelse af bureaukrati og unødvendig kompleksitet, som mange oplever i ansøgningsprocessen. Det anbefales, at foreningsrepræsentanter konsulteres i den forbindelse.

Umiddelbart er der ikke skabt nogen struktur, aftaler eller procedurer for, hvordan og hvor ofte Kultur- og Fritidsudvalget og Folkeoplysningsudvalget er i officiel dialog. Lige nu er dialog baseret på personsammenfaldet mellem de politiske repræsentanter i Folkeoplysningsudvalget og den dialog, der er i administrationen. Det taler for at indføre procedurer som sikrer jævnlige informerende og koordinerende møder mellem de to politiske udvalg, med det formål at sikre en mere helhedsorienteret fastlæggelse af projekter og ideer, der måtte fremkomme, samt at planlægning bliver mere brugerorienteret. En øget dialog vil styrke de kulturudøvende foreningers muligheder for indflydelse på eksempelvis nye faciliteters udformning så de i højere grad også kan benyttes af kulturudøvende foreninger.

ANBEFALINGER

- at de kulturudøvende foreninger organiserer sig stærkere om mangfoldigheden som en styrke.
- at Folkeoplysningsudvalget i København fortsat består efter kommunalvalget og sammensættes efter nuværende repræsentationsprincip.
- at formandsposten i Folkeoplysningsudvalget fremover bliver varetaget af en foreningsrepræsentant i udvalget.
- at der etableres en Foreningsportal.
- at der indføres procedurer som sikrer jævnlig informerende og koordinerende møder mellem Folkeoplysningsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget.
- at foreningsrepræsentanter fra alle området konsulteres i forbindelse med udformning af ansøgningsskemaer, vejledninger og retningslinier.

FANTASI ER MERE VIGTIG END VIDEN. FOR
MENS VIDEN OMFATTER ALT DET, DER ER,
OMFATTER FANTASI ALT DET, DER VIL KOMME
TIL AT VÆRE.

ALBERT EINSTEIN

4. DE KULTURUDØVENDE FORENINGERS TILSKUDSMULIGHEDER

Støtte til enkeltstående aktiviteter, fleksibel administration af 25 års-reglen og forbedring af ansøgningsprocedurer

Flere foreninger beretter at det er vanskeligt at opfylde kravet om kontinuerlige aktiviteter, for at opnå støtte, under Folkeoplysningsloven. Dette skyldes at mange af deres aktiviteter og projekter er enkeltstående. Dette forhold tvinger foreningerne ind i en udøvende struktur, som ikke nødvendigvis er hensigtsmæssig – og ønskværdig – i forhold til aktivitetens praksisform.

De kulturudøvende foreninger – og her specielt teater- og musikforeningerne – adskiller sig markant fra idræts- og spejderorganisationer, da aktiviteterne ofte afholdes på tværs af aldersgrænser, idet det er almindelig praksis, at teater-, nycirkus-, rollespil- og musikgrupper har medlemmer, der indgår i fælles kunstnerisk fremførelse på tværs af flere generationer.

På grund af reglen om, at der sker et fradrag i foreningernes driftstilskud, hvis mere end 10% af medlemmerne er over 25 år, lukker nogle foreninger derfor for tilgang af nye medlemmer over 25 år mens andre foreninger må lade medlemmer gå ud, når de når den magiske aldersgrænse. Dette forhold er naturligvis stærkt uheldigt for en lang række af de kulturudøvende foreninger. Konsekvensen er et såkaldt "braindrain", idet de erfarne foreningsfolk forlader foreningen og værdifuld viden går dermed tabt. Heri ligger en af hovedårsagene til, at det ofte kan være svært at finde og rekruttere medlemmer, der kan varetage videreudvikling og det administrative ansvar.

Ved revidering eller ændring af retningslinier vil det være af stor betydning at lave særordning i forhold til tilskudsreglerne for de kulturudøvende foreninger, således at tilskud ikke begrænses for medlemmer over 25 år.

De ovenstående forhold er med til at danne opfattelsen af at selve procedurearbejdet med ansøgninger er tungt og bureaukratisk, hvilket resulterer i at flere helt fravælger støtten.

ANBEFALINGER

- at der også kan gives støtte til enkeltstående aktiviteter f.eks. ved at koordinere Kultur- og Fritidsudvalgets puljer med Folkeoplysningsudvalgets midler.
- at aldersgrænsen på 25 år i tilskudsreglerne ændres til 30 år som særskilt ordning for de kulturudøvende foreninger.
- at den forholdsmæssige nedsættelse i driftstilskuddet, når 10 % af foreningernes aktive medlemmer er mellem 25 og 59 år bortfalder til fordel for et princip om at tilskuddet følger børn & unge.
- at ansøgningsproceduren målrettes de kulturudøvende foreningers mangfoldighed og strukturelle virkelighed. vejledninger og retningslinjer.

FOTO: COPENHAGEN MUSIC

5. RÅDGIVNING, KOMPETENCELØFT OG VIDENSDELING I SOCIALE NETVÆRK

Informationsmøder og flere og mere synlige kurser

Spørgeskemaundersøgelsen påviste at opgaven i at drive en forening samt opgaven at søge og administrere midler, af flere opleves som en stor barriere. I forlængelse af dette efterspørges bedre uddannelse og konkrete "værktøjer" til bestyrelsesmedlemmer. Der efterspørges desuden informations- og dialogmøder med det formål:

- at fremme dialogen, den gensidige forståelse.
- at hver enkelt forening tydeligere forstår Folkeoplysningslovens drifts- og udviklingspotentialer.
- at inkludere nyoprettede foreninger.
- at udvikle netværk på tværs af foreningerne.

Den rådgivning der findes, eksempelvis "ProjektVærkstedet" (se "Foreningers muligheder for rådgivning, hjælp og kurser" i kapitlet "Baggrund") opdages antageligvis ikke af mange eller også misforstås forventningen om, hvad ProjektVærkstedet kan bidrage med. Det bør desuden nævnes at ProjektVærkstedet kun har åbent torsdage fra kl. 13-17, hvilken grundlæggende er problematisk idet foreningsarbejde jo normalt er placeret i medlemmernes fritid – og altså typisk om aftenen.

Samlet set bør rådgivningsindsatsen styrkes på tre måder:

Erfaringsbaseret brugerindflydelse

Et kulturelt samråd, hvis et sådant etableres, vil være en oplagt entreprenør og formidler af områdets egen rådgivning.

Fordelene er:

- at brugerne/foreningerne er tættere på de faktiske behov og selv har erfaret evt. barrierer og derved kan imødegå disse aktivt.
- at armlængde-princippet tilgodeses.
- at netværksdannelse styrkes.
- at brugere med rådgivningsbehov oplever en uafhængig og enkel instans i rådgivningsfasen.

Kompetenceløft

Der er brug for, at de organisatoriske kompetencer blandt de kulturudøvende foreninger løftes. Der mangler og efterlyses kvalificerede uddannelses tilbud for både bestyrelser, ledere, medarbejdere samt frivillige i foreningerne. De nuværende uddannelsesaktiviteter som tilbydes af Fritid & Idræt, er af meget kortvarig karakter – hvilket for nogen kan være udmærket, men som læringsmæssigt ikke sikrer det kompetenceløft, som det kulturelle område grundlæggende har brug for. Populistisk sagt er det ikke nok at høre om, hvordan man gør – det skal udføres og der skal være deltagerne lærer og opkvalificer sig. Det kræver fordybelse og mere end de 3-4 timer, som de fleste nuværende kurser rækker over.

De allerede etablerede kurser er desuden gemt godt af vejen på kommunens hjemmeside. Det harmonerer ikke så godt med, at foreningerne efterlyser synlighed. Uddannelsesaktiviteterne kan med fordel modulopbygges, og gøres fleksible for deltagerne. Samtidig skal hvert modul kunne ses i et samlet hele for den enkelte der vælger moduler til og fra. Flere foreningsfolk fortæller, at en

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

form for foreningsbåret kulturformidleruddannelse vil kunne være attraktiv, motiverende og pryde CV'et.

Erfaringer fra kombinationen af traditionel nærundervisning koblet med e-learning (blended learning) anbefales som en ideel kobling. På den måde får de mange nye foreningsfolk og frivillige, som foreningerne til stadighed udvides med, adgang til kompetenceløft døgnet 24 timer.

Koblingen af ovenstående sammen med etableringen af et virtuelt socialt dialog- og vidensnetværk på tværs af de kulturudøvende foreninger, bør etableres. Netværket anbefales drevet af de kulturudøvende foreningers eget samråd for, at skabe ejerskab og sikre trafik – gerne med Folkeoplysningsudvalget som medspiller.

Det anbefales, at der skabes et tæt samspil og klar koordinering med Fritid & Idræts egne kurser for at modvirke overlap, koordinering og gensidig kursusinspiration.

Netværk

Iværksættelsen af ovenstående vil øge netværksmulighederne foreninger imellem, hvilket vil styrke foreningslivet i København på flere niveauer og som helhed.

ANBEFALINGER

- at Folkeoplysningsudvalget tager initiativ til, som minimum, halvårlige informations- og dialogmøder mellem kulturforeningerne, forvaltningen og Folkeoplysningsudvalgets repræsentanter.
- at rådgivningsindsatsen overfor nye som etablerede foreninger udvides, og at den også varetages af en kommende politisk uafhængig organisation.
- at der arbejdes målrettet for at løfte kompetenceniveauet blandt de kulturudøvende foreninger. Dette skal ske i form af uddannelses tilbud målrettet alle foreningernes organisatoriske niveauer.
- at der etableres fast aftale med forvaltningen om rollefordelingen omkring rådgivningsopgaverne, så begge parter kan understøtte hinandens arbejde og funktioner til gavn for foreningerne.

UDEN FØLELSE KOMMER VI INGEN VEGNE.
UDEN FORNUFT ANER VI IKKE, HVOR VI
ENDER. POUL HENNINGSEN

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

MÅL OG STRATEGI FOR KULTUROMRÅDET

I kommissoriet for denne rapport bliver der lagt vægt på at opstille konkrete mål og samtidig foreslå en strategi for målopfyldelsen. Dette er en af de mest markante forskelle i forhold til den tidligere udarbejdede rapport *De kulturelle foreningers vilkår i København* fra 2003. Den rapport har en del af de samme konklusioner som nærværende rapport. Det kan imidlertid konstateres, at der på trods af mange gode løsningsforslag og anvisninger desværre ikke er skabt mange markante, konkrete resultater og forandringer for det kulturelle område. Det mest synlige og ros-værdige resultat er ProjektVærkstedet.

MÅL

Det er projektgruppens klare mål med denne rapport at sikre:

- at rapportens anbefalinger detaljeret bliver gennemdiskuteret i Folkeoplysningsudvalget både på det kommende seminar og efterfølgende i udvalgsarbejdet.
- at de prioriterede mål følges op med konkrete initiativer, der kan sikre Københavns kulturudøvende foreningers trivsel og udvikling.

Projektgruppen har besluttet at fortsætte arbejdet efter rapportens aflevering for at kunne fungere som backing-gruppe for de kulturelle repræsentanter i Folkeoplysningsudvalget. Alle har fundet det givende at starte dette udviklingsarbejde og dele erfaringer og viden på tværs af de kulturudøvende foreningsområder.

Det er således projektgruppens overordnet forslag:

- at de kulturudøvende foreninger bliver samlet i en fælles paraplyorganisation, f. eks. et kulturelt samråd med etablering af fælles sekretariat i løbet af 2009.
- at kunne tilbyde de kulturudøvende foreninger egen rådgivning om bl.a. etablering, drift af foreninger og om ansøgningsmuligheder, der ligger udenfor kommunalt regi.
- at styrke kursus- og uddannelsesmuligheder efter blended learning tankegangen (mix af traditionel undervisning og e-learning) for de kulturudøvende foreninger på alle foreningsniveauer: Bestyrelse-, leder-, medarbejder- samt frivilligniveau.
- at Folkeoplysningsudvalget og dets administration får større synlighed og bedre dialog med de kulturudøvende foreninger gennem fastlagte møder med årlig tilbagevendende frekvens. Målet er at højne synligheden og forbedre informationsniveauet.
- at de kulturudøvende foreningers tilskudsmuligheder forbedres gennem særordning af tilskudsreglerne for at respektere de kulturudøvenes egenart. Konkret anbefales det at flytte 25 års grænsen til 30 år.
- at der i 09 med startmidler fra Udviklingspuljen etableres en fysisk lokalitet, hvor et kulturelt samråd eller lignende paraplyorganisation kan have til huse.

Generelle forslag for Folkeoplysningsudvalget:

- At Folkeoplysningsudvalget etablerer en praksis hvor formandskabet varetages af en foreningsrepræsentant.

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

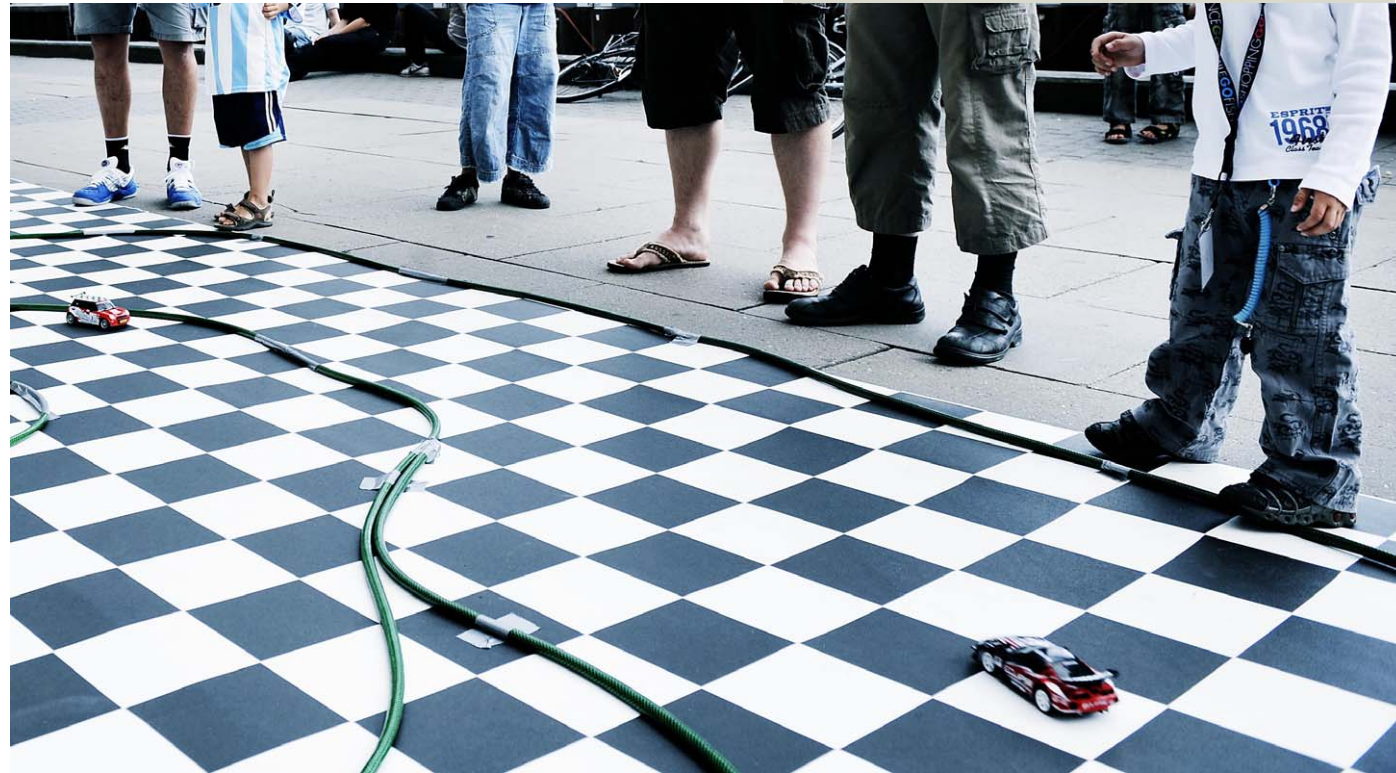

STRATEGI

Projektgruppen, der har været med til at udarbejde denne rapport, vil for at understøtte og nå målene, supplere sig selv efter 1. maj 09 med nye medlemmer og arbejde for etablering og organisering af en paraplyorganisation/ kulturelt samråd for de kulturudøvende foreninger i København. Et af de primære indsatsområder for samrådet er, i samarbejde med kommunen, at finde en egnet københavnsk lokalitet til et kulturelt samråd, med møde og aktivitetslokaler.

Projektgruppen ser det som en af samrådets væsentligste aktiviteter fremover at arbejde for udarbejdelsen af en årlig statusredegørelse på vegne af de kulturudøvende foreninger. Redegørelsen skal kunne favne visioner og ideer, der kan vise hvor det politiske niveau kan prioritere bygninger, scener, klubhuse, øvelokaler og andre initiativer til fremme af de kulturudøvende foreninger, således som det på lignende vis gøres i idrættens verden, i kraft af deres årlige redegørelse.

Projektgruppen vil søge både bistand fra folkeoplysningskonsulenterne og støttekroner fra Udviklingspuljen til samrådets aktiviteter og netværksdannelse.

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Der blev gennemført en spørgeskemaundersøgelse, hvor 42 repræsentanter fra kulturudøvende foreninger i Storkøbenhavn svarede på en række spørgsmål om udfordringer og muligheder i arbejdet med kulturudøvende foreninger. I det følgende opsummeres resultaterne med citater fra besvarelserne

UDFORDRINGER

På spørgsmålet om hvilke udfordringer foreningerne især ser, falder besvarelserne primært indenfor kategorierne administration, medlemsrekruttering og -aktivering, eksternt og intern kommunikation, lokaler og økonomi.

Administration

Flere gav udtryk for, at en af de store udfordringer for deres forening er, at få administrationen til at fungere godt. Det er et problem for mange nye foreninger:

"At få økonomien til at hænge sammen og finde en "infrastruktur" der virker".

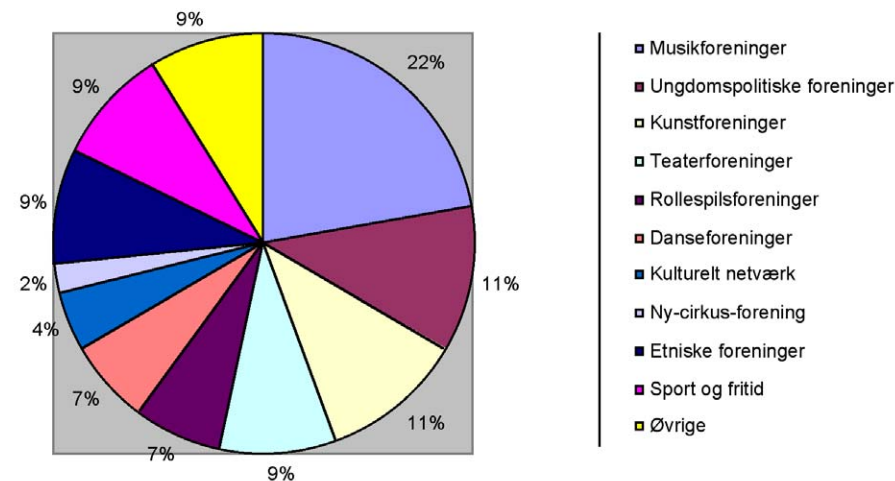
"...sætte sig ind i foreningsregler, bestyrelse, administration, udbetalinger af løn mm. Det har været en stor udfordring, da alle har været "glade amatører" udi foreningens kunst."

Også veletablerede foreninger kan have problemer, dels med at finde kvalificerede frivillige, der vil påtage sig opgaverne, dels med at få uddannet den bestyrelse, der er:

"Ønske om tilbud om uddannelse og værktøjer til bestyrelsesmedlemmer"

Figur 1: viser, hvordan de foreninger, der besvarede spørgeskemaet, fordele sig på de forskellige kulturområder.

Medlemmer

At rekruttere nye medlemmer og fastholde de gamle er et tilbagevendende tema. Derudover kan det være en udfordring at aktivere medlemmerne i bestyrelsesarbejde og i praktiske opgaver.

"At fastholde medlemmer og hverve nye medlemmer samt at få eksisterende medlemmer til at forpligte sig til at stille op til frivilligt arbejde i bestyrelsen."

"Ansvarsfølelse hos medlemmerne ifm. arbejdsdeling.... interesse for de mere kedelige praktiske ting, der skal gøres i egne lokaler"

Kommunikation

Den interne kommunikation kan være en udfordring: *"En af de væsentligste udfordringer er at skabe en relevant effektiv kommunikation til medlemmer, frivilligeledere etc".*

KENDSGERNINGER ER STÆDIGE, MEN STATISTIK ER MERE BØJELIG.

MARK TWAIN

Også kommunikationen til forvaltningen er et tema:

"Jeg oplever at vores kommunikation med Kulturudvalget (dem der udbetaler tilskud til os) er meget flydende, jeg oplever at vi inden for kort tid, modtager modstridende oplysninger på konkrete spørgsmål".

Endvidere nævnes kommunikation til potentielle nye medlemmer som en udfordring:

"Medlemshvervning og kontakt til målgruppen,"

Og til medier: *"Komme i kontakt med media"*

Lokaler

Egnede lokaler og fysiske rammer er et vigtig fokuspunkt for mange foreninger. Flere giver udtryk for, at de enten ikke har egnede lokaler, eller at huslejen er alt for høj. Desuden klager nogen over vedligeholdelsen:

"Stigende husleje, slidte og manglende lokaler dræber, især hvis de ikke følges ad med øget tilskud eller tilbud om andre muligheder."

"Vi betaler 66.000 kr husleje årligt, men har kun fået ca 35.000 kr i støtte til drift. Det gør at forældrebetalingen bliver meget høj – desværre".

"Vi har brugt for at lejer en anden lokal men det var meget svært og vi ved ikke hvordan man kan."

"Lån af lokaler til særlige arrangementer"

"København mangler kulturhus, som kan stille lokaler gratis til rådighed".

Økonomi

Mange foreninger oplever, at de har en presset økonomi i forhold til det aktivitetsniveau, de gerne vil have (figur 3). Det skyldes ofte faldende medlemstal og høj husleje:

"Det kan være svært at få ambitionerne til at matche de økonomiske muligheder."

"Presset økonomi pga. lavt tilskud og høj husleje gør det svært at lave aktiviteter, hvilket igen gør det svært at fastholde og tiltrække medlemmer."

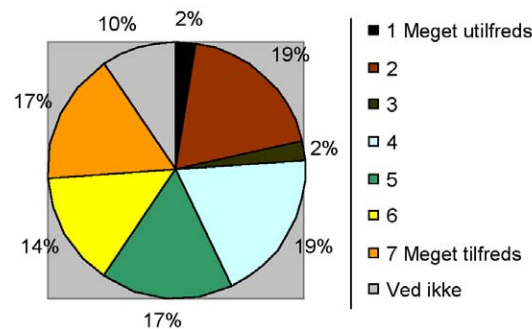

På spørgsmålet om det er en fordel eller ulempe for foreningen at kommunen yder tilskud på baggrund af medlemmernes alder, svarede lidt over halvdelen at det var en ulempe (figur 4):

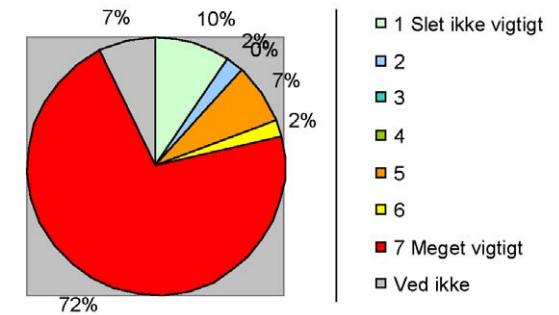
"...bedre støtte muligheder til aktiviteter hvor 50 % ikke skal være under 20 år. Vi har selv rigtig mange studerende mellem 20 og 30 år som ikke har så mange penge." "Vi så gerne at der kunne være de samme muligheder for alle medlemmerne i foreningen uanset alder, vi mener ikke at fordi man fylder 25 år, så holder man op med at lave teater m.m, tværtimod."

"I min forening er vi ret trætte af, at kk har fundet på en grænse der hedder 25 år. Det er en fiktiv grænse man har fundet på, som man som en af de eneste kommuner i landet følger slavisk. F.eks. Vi har en venskabsforening i Århus som hvert år får kr. 60-70.000.- i støtte fra kommunen ekskl. lokalestøtte. De har præcis samme mængde aktiviteter mv. Vi er en forening med flere medlemmer, men får årligt mellem kr. 8-12.0000."

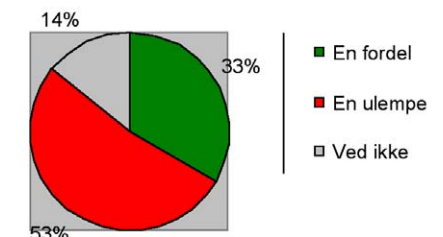
Figur 3: Er du tilfreds med den støtte din forening modtager?

Figur 2: Hvor vigtigt er det at kommunen fortsætter med at yde støtte til din forenings lokaler?

Figur 4: Er det en fordel eller ulempe for din forening at kommunen yder tilskud på baggrund af medlemmernes alder?

Desuden kritiserer én af respondenterne, at man skal være medlem ved årets afslutning for at tælle med i opgørelsen: *"Netop den ting er dræbende for klubber med medlems-tilbagegang - hvad med årets gennemsnitlige medlems antal ((årstart + årslutning)/2)?"*

KENDSKABET OG TILFREDSHEDEN MED FOLKEOPLYSNINGSUDVALGET OG DETS ARBEJDE

Spørgeskemaundersøgelsen afslørede et stort ukendskab til Folkeoplysningsudvalget og dets arbejde. Ca. en trediedel vidste ikke at udvalget eksisterede (figur 5).

På den baggrund er det ikke overraskende, at mange svarer "ved ikke" eller forholdsvis neutralt på spørgsmålene, om hvor tilfredse de er med udvalget og om det skal bestå i sin nuværende form (figur 6 og 7).

Der er ikke så mange uddybende kommentarer, og dem der er, er ofte korte:

*"Jeg er tilfreds med udvalget, som det er nu."
"... det kunne helt klart effektiviseres".*

En enkelt foreslår at Folkeoplysningsudvalget nedlægges og opgaverne lægges over i forvaltningen!

Der efterlyses mere og bedre information om Folkeoplysningsudvalget og dets arbejde:

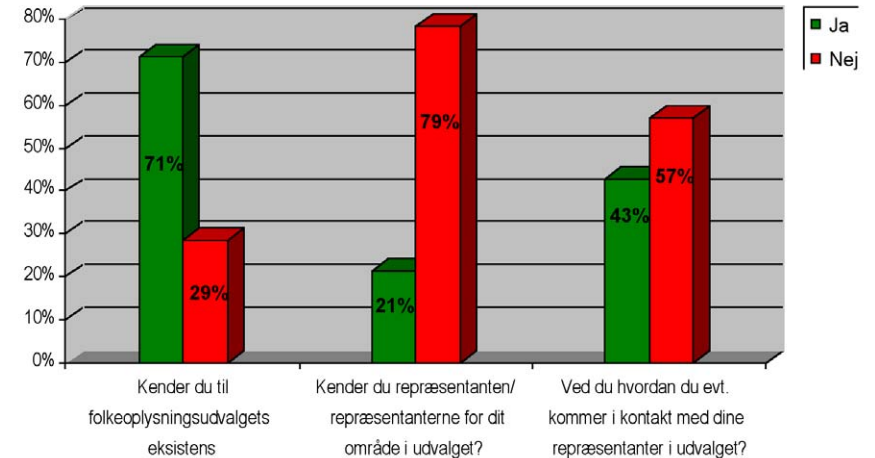
"Væsentligt større synlighed omkring udvalget, repræsentanterne og hvilke muligheder de har for at hjælpe for- eninger"

"Folkeoplysningsudvalget skal være bedre til oplyse om sig selv og sit virke (hvad laver i, og hvad kan i gøre for os) gennem breve, mails, foldere og endelig en samlet indgang på en hjemmeside (evt. på kk.dk)."

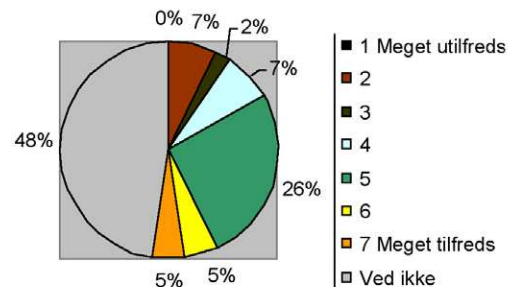
"Kontakt os, og fortæl hvad i gør/kan for os."

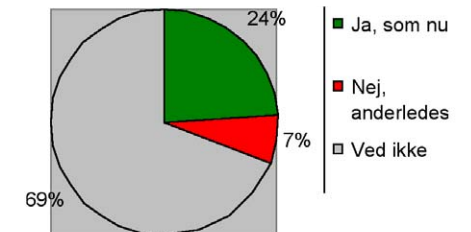
Figur 5: Kendskabet til Folkeoplysningsudvalget

Figur 6: Er du tilfreds med den måde Folkeoplysningsudvalget arbejder på?

Figur 7: Synes du folkeoplysningsudvalget forsat skal bestå i sin nuværende form eller kan du foreslå andre samarbejds måder med politikere og forvaltning?

IDEER OG FORSLAG

Der er generelt enighed om, at foreningslivet i København er presset og bør have bedre vilkår. Der er et bredt ønske om kurser, uddannelse og informations- eller dialogmøder.

Kurser

"Ønske om tilbud om uddannelse og værktøjer til bestyrelsesmedlemmer!"

"Kurser, kurser og kurser for ledende medlemmer."

"Det ville være fint med mere vejledning i at starte en forening."

"Hjælp til pr og budget ville være en stor hjælp" "Det er positivt, at der tilbydes kurser i foreningsarbejde."

Information og dialog

"Nice to have: Et par informationsmøder om året specifikt rettet mod foreninger som for første gang overvejer at søge om tilskud/lige har modtaget tilskud. Dvs. ikke i form af et kursus, som jo allerede bliver tilbudt, men i form af et lettilgængeligt informationsmøde, så man får de vigtigste oplysninger og får svar på sine spørgsmål."

"Et årligt møde, med plads til div. aktuelle spørgsmål og gode råd"

"Dialog, dialog, dialog. Vi kan ikke bruge løsninger der trykkes ned over hovedet på foreningen."

"Sikre dialog med nøglepersoner fra området"

"Vi vil gerne deltage i dialogforum 1 gang årligt med vores områderepræsentant fra folkeoplysningsudvalget"

"Det kunne være godt med en runderingstur i de forskellige foreninger for at komme i kontakt med dem for at bygge bedre samarbejds muligheder. Det er meget godt med lidt personlig kontakt"

Der skelnes generelt ikke skarpt mellem forvaltningen, kommunen og Folkeoplysningsudvalget. "Kommunen" får en del ros, f.eks. for:

"... sin flotte kurs i forhold til at være "mobil" og åben over for samarbejde og støtte til skæve foreningsformer".

Der er et ønske om bedre kommunikation fra kommunens side og mindre bureaukrati:

"Lettere oplysninger på Kk.dk! Man skal klikke rigtig mange gange for at finde oplysningerne. En lettere overskuelig opsætning af hjemmesiden tak."

"Mere opsøgende arbejde. Foreninger lever på frivilligt arbejde, og mange har ikke overskud til at kontakte offentlige indstanser konstant".

Mindre bureaukrati

"Ansøgningsproceduren for tilskudsstøtte er en smule ugenomsigtig og besværlig."

"...det er et skridt tilbage, når man begynder at give økonomiskbevillinger til f.eks. foreningsprojekter ud fra medlemstalt og forventede nye medlemmer! Det er en meget stor og utrolig krævende opgave i sig selv, "bare" at holde en forening i live år efter år, så hvis oveni begynder at stille krav omkring nye medlemmer for at kunne modtage projektmidler osv. tror jeg det bliver rigtig op af bakke for mange foreninger. Yderligere mener jeg også, at man burde revurdere et af de krav som hedder: At formålet er at få de unge over i den etablerede Kunst/ idrætsverden mm. Det vigtige er, at man skaber en kontinuerlig aktivitet, som fastholder de unges interesse. Om det er på BlågårdsPlads, på Kunstakademiet eller i B93, spiller ingen rolle. Fokus skal være, at møde de unge og fastholde dem, der hvor det har størst succes."

"Gør endeligt regnskabskravene til små foreninger så enkle som muligt."

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

BAGGRUND

FOLKEOPLYSNING OG FOLKEOPLYSNINGSLOVEN

En lang række aktiviteter og undervisning af kulturel og fritidsmæssig karakter er folkeoplysende. Folkeoplysende aktiviteter er involverende aktiviteter der styrker borgerens "krop og sjæl", herunder fællesskaber og lokalt engagement og ansvar. I følge Folkeoplysningsloven er kommuner, herunder Københavns Kommune, forpligtet til at støtte folkeoplysende aktiviteter. Folkeoplysende initiativer kan derfor søge om tilskud og benyttelse af offentlige lokaler indenfor den økonomiske ramme, som Borgerrepræsentationen har vedtaget.

Under folkeoplysningsloven gives der tilskud til:

- Folkeoplysende voksenundervisning: Undervisning for voksne, studiekredse, foredrag og debatskabende aktiviteter.
- Aktiviteter med børn og unge under 25 år såsom idræt, spejder, kultur samt aktiviteter på mellemfolkeligt, religiøst eller idépolitisk grundlag.

Desuden kan der gives tilskud til særlige formål.

KOMPETENCER UNDER FOLKEOPLYSNINGSLOVEN

Kompetencefordelingen i Københavns Kommune vedrørende udmøntningen af folkeoplysningsloven kan opsummeres på følgende vis:

- Borgerrepræsentationen bestemmer retningslinjerne og den overordnede økonomiske ramme.
- Kultur- og Fritidsudvalget fastlægger tilskudsmodel for de folkeoplysende foreninger, som indstilles til Borgerrepræsentationen.
- Folkeoplysningsudvalget godkender folkeoplysende foreninger og fører tilsyn med hvordan tilskud anvendes, efter gældende regler. Udvalget bevilliger tilskud til projekter over 100.000 kr samt anviser offentlige lokaler. Det er tillige udvalgets ansvar at informere om muligheder for at opnå tilskud til og vejledning om folkeoplysende virksomhed i Københavns Kommune. Udvalget består af 21 medlemmer: 7 repræsentanter fra frivillige foreninger (børn & unge, medlemmer under 25 år), 7 repræsentanter fra voksenundervisning (aftenskoler), 7 politikere fra Borgerrepræsentationen, blandt dem formanden. Derudover er der 3 tilforordnede fra De Samvirkende Invalideorganisationer og fra Københavns Kommunes Ungdomsskole. Medlemmer udpeges for en 4-årig periode svarende til den kommunale valgperiode.
- Kultur- og fritidsforvaltningen fastsætter krav til ansøgninger og administrerer tilskud og lokaleudlån.

Desuden yder de rådgivning og formidler kursustilbud.

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

MIDLER UNDER FOLKEOPLYSNINGSLOVEN

Midler til folkeoplysning fordeles i København kommune til følgende områder:

1. Den folkeoplysende voksenundervisning
– herunder lokaler
2. Det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde
– herunder lokaler
3. Særlige formål (f.eks. særlige grupper eller indsatsområder, handicapbetingede udgifter, mellemkommunal refusion, udvikling m.m.)

Til de tre områder er knyttet en række krav og retningslinjer, som skal opfyldes, før en forening under det pågældende område er tilskudsberettiget. Desuden formuleres en række afgrænsninger og begrænsninger indenfor fag og emner, der ikke ydes tilskud til, under det pågældende område. Det er værd at bemærke, at der under pkt. 2 - "det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde" stilles krav om, at foreningen tilbyder aktiviteter til børn og unge under 25 år.

I Københavns Kommunes vedtagne budget for 2009 er fordelingen følgende (1000 kr)

Funktion	Budget udgifter
Folkeoplysende voksenundervisning	58.535
Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde	25.908
Lokaletilskud	53.870

Emnemæssigt opdeles foreninger der kan modtage midler under Folkeoplysningsloven i 4 grupper, og i forbindelse

med den p.t. påbegyndte diskussion om Folkeoplysningsudvalgets fremtid, er det fremadrettede strategiarbejde da også grupperet som følger:

- Aftenskoler
- Idrætsforeninger
- Spejder og andre idébestemte foreninger
- Kulturforeninger

ØVRIGE STØTTEMULIGHEDER

Folkeoplysningsmidlerne er foreningernes væsentligste indgang til kommunal støtte, men ikke det eneste sted hvor Københavns cirka 600 foreninger kan søge tilskud. Københavns Kommune støtter kultur- og fritidsområdet gennem andre puljer, herunder Udviklingspuljen, Brobygningspuljen samt mange andre mindre puljer, som kan ses på Københavns Kommunes hjemmeside www.kk.dk/stoetteguide.

Derudover kan Kultur- og Fritidsudvalget indstille projekter til økonomisk støtte.

STØTTE TIL KULTUR OG FRITID I TAL

Idræt og Fritid oplyser, at midler bliver fordelt på følgende områder:

- 24,2 mio. kr. til aktivitetstilskud
- 26,7 mio. kr. til driftstilskud
- Ca. 60.000 medlemmer under 25 år (grundtilskud 209 kr./medlem)
- Ca. 1/2 mio. holdtimer (24 kr./holdtime)
- 6,6 mio. kr. i Udviklingspuljen
- 1,4 mio. kr. i Brobygningspuljen

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

RÅDGIVNING, HJÆLP OG KURSER

På baggrund af en undersøgelse af foreningernes vilkår i 2003 etablerede Kultur- og Fritidsforvaltningen "ProjektVærkstedet", som har til formål at være én fælles indgang til projekt - og foreningsrådgivning, for den enkelte initiativtager. ProjektVærkstedet blev evalueret i 2008 og af evalueringsrapporten¹ fremgår det, at *"der er mange, der ikke kender til ProjektVærkstedet, men som ønsker rådgivning til deres projekter"*. Der har altså fra forvaltningens side været fokus på, at foreningslivet samt (ikke-kommercielle) projekt/event-magere har brug for en "fælles indgang" til råd og sparring bla. til at opnå tilskud. Samtidig er man dog klar over, at mange foreninger ikke ved at de findes. Det skal bemærkes, at evalueringen i sagens natur kun undersøger den del af foreningslivet, der HAR opsøgt hjælp, dvs. de i denne sammenhæng "resourcestærke" projektmagere/foreningsfolk.

Af rapporten fremgår det desuden at 49 % af de rådgivningsforløb, som har været gennemført, ligger indenfor kulturområdet. Desuden fremgår det, at det overvejende er feedback på projektbeskrivelse, fundraising og netværkshjælp der rådgives om. På den baggrund konkluderes at det er en fordel, hvis de tilknyttede ProjektVærkstedets-konsulenter har så bred en viden som muligt, idet det er forudsætningen for at rådgivningen opleves som en "fælles indgang". ProjektVærkstedet er et fortsat tilbud, som har åbent torsdage fra kl. 13-17.

1.
(<http://www.kk.dk/Borger/KulturOgFritid/FritidOgIdraet/~media/Files/Borger/KulturOgFritid/FritidslivIKoebenhavn/Raadgivning/ProjektVaerksted/EvalueringProjektvaerkstedet.ashx>)

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

HVIS DU TROR AT UDDANNELSE ER DYRT,
SKULLE DU PRØVE UVIDENHED...

MADS ØVLISEN

SAMMENSÆTNING AF PROJEKTGRUPPE OG DEN DEMOKRATISKE PROCES

For projektgruppen har det været af stor vigtighed at forsøge at få så mange som muligt af den store gruppe af tilskudsberettigede kulturudøvende foreninger i tale i forbindelse med indeværende arbejde

Dette var der flere årsager til:

1. For at få så nuanceret et billede som overhovedet muligt af de problemstillinger som foreligger.
2. For at sikre at "demokratiet" holdes intakt, således, at alle foreninger, som under Folkeoplysningsloven benævnes kulturforeninger, blev inddraget i projektarbejdet.
3. At alle fik lejlighed til at ytre sig både via spørgeskemaer og med hensyn til inddragelse i projektstyrgruppen for denne rapports tilblivelse.

Der blev således den 15/01 2009 fremsendt invitation til samtlige foreninger om deltagelse i de workshops, som har været grundlag for rapporten. Det var centralt for Folkeoplysningsudvalgets medlemmer, Mia Rosenkilde Nielsen, Peter Mark Lundberg og undertegnede, at der blev tilstræbt repræsentation fra alle grupperinger.

Tilbagemeldingen på invitationen om deltagelse i projektgruppen og inddragelse via de afholdte workshops var, at 15 personer positivt meldte tilbage, at de var interesserede i at indgå i arbejdet.

Følgende personer indgik i arbejdet:

Jørn Nielsen	<i>Københavns Kommunes Musikudvalg Rytmask Center København Formand Junior Rollespil København</i>
Torben Engberg Claus Raasted	
Anders Gredal Berner	<i>Junior Rollespil og Rollespilsfabrikken København</i>
Henrik Chr. Jensen Jesper Krüger Nielsen	<i>Rollespilsforeningen Avalon ORA/Rytmask Musik København</i>
Benny Nielsen Agnete Krabbe Sune Pejtersen	<i>Amatørscenen Teaterkatten teaterHUSET Breakpoint</i>
Carsten Kehler Holst Amalie Smith Sørensen Anders Hemmingsen Dorrit Hansen	<i>Innercirq Kunstrum To The Beat Innercirq</i>
Peter Mark Lundberg Mia Rosenkilde Nielsen Niller Wischmann	<i>Copenhagen Music Foreningen Ørkenfortet Konsulent, Wischmann Innovation</i>

Der blev af projektgruppen lagt det kriterie ind for deltagelse i arbejdet, at man skulle give tilsagn om deltagelse i minimum 2 af de 3 workshops som projektgruppen inviterede til. Formålet med dette kriterie var, at opnå kontinuitet og kvalitet i de debatter, som har været en del af workshoppenes formål. Der var ingen af de tilmeldte, som gav udtryk for, at dette kriterie var urimeligt, hvorfor alle har deltaget i stort set alle afviklede workshops, med få undtagelser.

FOTO: CHRISTINA MOLBECH

WORKSHOPFORLØB

I løbet af tilblivelsen af rapporten har vi afholdt 3 workshops. Ved hver af de 3 afviklede workshops har der været en gæst udefra til at inspirere og motivere drøftelsen af ideer, problemstillinger og dilemmaer omkring Folkeoplysningsloven, dens udvalgsarbejde og administration.

Workshop 1

Afviklet 27/1 2009, 17:30 – 20:30.

På første møde var Anders Sejerø fra Kultur & Fritidsforvaltningen gæst. Indholdet var fortrinsvis en tematisering og gennemgang af de problemstillinger, som er kommet ind fra de indkomne spørgeskemaer samt gennemgang og beskrivelse af Folkeoplysningsudvalgets nuværende retningslinier, støtteområder og økonomiske råderrum.

Workshop 2

Afviklet 19/2 2009, 17:30 – 20:30.

Mødet havde fokus på hvordan en styrkelse af organisationen af de kulturudøvende foreninger kunne finde sted, herunder drøftelse af erfaringer med etableringen af kulturelle samråd landet over. Gæst på dette møde var Bente Schindel fra Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark.

Workshop 3

Afviklet 10/3 2009, 17:30 – 20:30.

Gæst på mødet var Jens Kjær Christensen (Ø), der sidder i Kultur- og Fritidsudvalget samt Folkeoplysningsudvalget. På workshoppen blev der arbejdet videre og mere i dybden med de mange forslag, som var fremkommet under workshop 1 og 2.

Afsluttende rapport-møde

Afviklet 30/3 2009, 14:00 – 16:00.

Rapporten blev gennemgået af hele projektgruppen med afsluttende kommentarer fra området, og gruppen procesvurderede på strategiprocessen.

Der er desuden blevet afholdt 1-2 månedlige møder med styregruppen som forberedelse og evaluering af de enkelte workshops.

JEG VIL LÆRE MINE BØRN MUSIK, FYSIK OG
FILOSOFI, MEN ALLERVIGTIGST ER MUSIK-
KEN, FOR I MUSIKKEN OG ALLE KUNSTARTER-
NE LIGGER SELVE NØGLEN TIL LÆRING.

PLATON

PROCESEVALUERING FRA KONSULENT

Arbejdet med tilblivelsen af rapporten har været spændende og givende. Arbejdsgruppen har været kendetegnet ved stor ildhu og dybfølt engagement, som har været med til at gøre opgaven livlig og skabe dynamik.

De kulturudøvende foreninger dækker meget bredt i deres virke og i deres udspring. De er meget mangfoldige, og det har været interessant i processen at opleve, hvorledes foreningsrepræsentanterne i denne sammenhæng til fulde har formået at respektere hinandens forskellighed og bruge mangfoldigheden som en fælles styrke.

Det er slående, at de kulturudøvende foreningers repræsentanter, med en og samlet stemme, skriger på netværk på tværs og på vidensdeling. Workshopsene har været gennemsyret af spørge- og talelyst og det har stået lysende klart for mig, at foreningsrepræsentanterne i det daglige mangler den fælles organisering, der kan skabe den givende og nødvendige dialog, som kan løfte hele det kulturudøvende område. En af årsagerne til den manglende organisering er den ringe fælles landsdækkende organisering af kulturområdet. Undervejs blev denne mangel meget synlig og flere af projektgruppens medlemmer efterlyste denne overordnede organisering, som de med misundelse og respekt ser idrætslivet have.

Samarbejdet med forvaltningen omkring selektering og udsendelse af spørgeskemaer er forløbet gnidningsløst og med stor hjælpsomhed.

De kulturudøvende foreninger har efter min vurdering et markant behov for støtte og hjælp fra forvaltningen til at nå en række af deres mål. Viljen fra deres side til at gå hele vejen er der, efter min vurdering.

Niller Wischmann

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSE RUP

FORTÆL MIG OG JEG VIL
GLEMME - VIS MIG OG JEG VIL
HUSKE - INVOLVÉR MIG OG
JEG VIL FORSTÅ

KON-FU-TSE

PROCESEVALUERING FRA PROJEKTGRUPPE

Vi er her ved arbejdets afslutning overraskede over, hvor let og gnidningsfrit det har været at tale sammen på tværs af vores mangfoldige område af foreningslivet.

Det har været en utrolig berigende og spændende proces at samle de kulturudøvende foreninger i Københavns Kommune. Resultatet har været langt mere frugtbar, end vi havde turde håbe på. Når alt fra breakdancere til rollespillere mødes og diskuterer, hvordan vi og Københavns Kommune kan understøtte hinanden bedre i fremtiden, opstår der helt nye forslag og perspektiver på den foreningsverden, som vi alle sammen nyder på hver vores måde.

Projektgruppen er overbeviste om, at vi ikke var nået dertil uden denne strategiproces. Københavns Kommune og Folkeoplysningsudvalget skal roses for at have åbnet op og givet os ejerskab til vores område. Vi har selv kunne bestemme dagsordenen og opføre os som kulturelt udøvende foreninger på egne præmisser. Og ikke mindst - vi kulturudøvere har for første gang sat os sammen om et bord og brugt tid på at definere os selv, i stedet for at andre har skulle definere os.

Det har ført til en erkendelse, som har været altoverskygende og givet drivkraft til vores samarbejde og forhåbentlig også vores samarbejde i fremtiden:

Vi har fundet ud af, at vi har mere til fælles end til forskel!

Den erkendelse har medført, at vi i enighed er kommet med en række anbefalinger, som er dækkende for hele vores område og som vil udvikle hele området enormt, når de bliver gennemført.

Rapportens anbefalinger er ikke urealistiske eller ude af proportioner – vi har hele tiden haft for øje, at de skulle være gennemførlige. Det er vores fælles opfattelse, at anbefalingerne afspejler det, som skal til – hverken mere eller mindre.

Vores håb er, at vores evne til samarbejde giver rapportens anbefalingerne den helt rette validitet. Vi er uden tøven overbevist om, at Københavns Kommune og Folkeoplysningsudvalget med disse anbefalinger virkelig kan gøre en forskel for **alle** de kulturudøvende foreninger i København.

Vi er også overbeviste om, at disse anbefalinger sætter mere fokus på og kan stimulere en øget tilgang til det kulturudøvende foreningsliv, til gavn og glæde for mange flere københavnere.

Det er i sig selv tankevækkende at stille spørgsmålet - hvad ville der ske, hvis Københavns Kommune understøttede os i at mødes mere? Gav os mere plads? Ville det i et udvalg med de øvrige foreningsområder ikke give netop den dynamik, interesse, kvalificerede forslag, fremdrift og udvikling som Folkeoplysningsområdet skriger på?

Projektgruppen

KULTURHAVN, FOTO: JAKOB BOSERUP

